

MTBer i en politisk dimensjon

Av Kjell A. Bratli

Langtidsproposisjonen (LTP), og grunnlagsdokumentene for den, beskriver Norges strategiske situasjon og derved behovet for et sjøforsvar på en glimrende måte. Så god er beskrivelsen at skuffelsen over ikke å finne noe reelt om hvordan Forsvaret skal løse sine oppgaver blir desto større. Prop'en svekkes dessuten av en viss mangel på indre logikk mellom beskrivelse og konklusjon, noe som i betydelig grad rammer Sjøforsvaret. For legger man LTP's sikkerhetspolitiske aspekt til grunn, er den eneste naturlige konklusjon at Forsvaret trenger flere kampfartøyer, ikke færre. Det skal dog legges til at Skjold tilgodeses med betydelig omtale, men uten prioritet hvis ikke øket bevilgningsramme.

Det er et tankekors at Forsvarssjefen finner plass til både det ene og annet av store stabskonstruksjoner, mens han dumper det våpen som mer enn det meste er skreddersydd for de oppgaver og den forsvarsstruktur som vårt land trenger i overskuelig framtid. Jeg kan ikke se et eneste argument brakt til torgs fra Forsvarssjefen om at det finnes noen operativ begrunnelse for å fjerne MTB-våpenet. Derfor blir det mildest talt merkelig at han lar disse forsvinne for å beholde mindre viktige elementer.

Arbeidet med LTP er nå i full gang på Stortinget. Jobben for de politiske partiene blir større enn hva den burde ha vært, fordi de nå i tillegg til å behandle de konkrete forslag, også må formulere en forsvarspolitik og beskrive hva som skal være Forsvarets oppgaver. Dernest må de tilpasse en fremtidig struktur i forhold til dette. Til tross for den bundethet som et forslag fra Regjeringen gir, er det her skapt forhandlingsrom som kan gi utslag i form av øket struktur, eller muligens en annerledes prioritert struktur.

MTB-våpenets fremtid, og bygging av Skjold-klasse, er dermed overgitt stortingspartiene. MTBene sterkeste kort ligger i at politiske partier i sine sikkerhetspolitiske fundament i stor grad har hatt - og har - en langsiktig forståelse av det maritime Norge. MTBer (og for den saks skyld andre av Sjøforsvarets strukturelementer) har i hele Norges moderne forsvarshistorie – og derved også for alle Arbeiderpartiets regjeringer - vært viktig. Det er anerkjent at uten denne type fartøyer er det umulig å utøve tilfredsstillende sjøkontroll langs Norges lange kyst. MTBer har vært valgt fordi de gir størst mulig slagkraft for hver investert krone, fordi de er rimelig i drift og fordi de er velegnet for et vidt spekter av operasjoner i freds- og krigstid.

Sentrale politikeres egenforståelse og argumenter er i det alt vesentlige ovenstemmende med Sjøforsvarets. De setter MTBer, og ikke minst Skjold-klassen, inn i den dimensjon som omfatter Norge som en av verdens største energileverandører, Norge som fiskerinasjon, og som et land med transitt av miljøfarlig avfall i sine farvann, for å nevne noe. Samtidig viser de til at MTBenes evne til å operere over store avstander over tid gjør den egnet til internasjonale oppdrag (så sent som i fjor forespurte FN om norske MTBer til Libanon).

Det har åpenbart også politisk betydning at det eksisterer fartøyer med kort reaksjonstid og stor mobilitet som kan være raskt fremme ved forskjellige ulykker. Som i forbindelse med rasulykken i Lyngen i fjor da KNM Skjold seilte fra Vest-Finnmark og var tilstede samtidig med redningshelikopteret. Og det er merkelig at Forsvarssjefen tier stille mens politikere, fylkesmenn og politimestere peker på at fartøyene egner seg meget godt til å lede søk og

redningsoperasjoner, samt er en ressurs til støtte for politi og tollvesen når hurtighet og maktbruk er påkrevet. Både i Høyre og i Arbeiderpartiet påpekes det eksempelvis at i forbindelse med Schengen-avtalen er det grunn til å tro at behovet for sjøkontroll vil øke. Likeledes er det politikere som poengterer at ved eventuell utvidelse til 12 nm territorialgrense vil kontrollbehovet til sjøs ytterligere forsterkes.

I det hele undrer jeg meg over Forsvarssjefens manglende forståelse kontra politikernes for MTBer som kampfartøyer særlig tilpasset de spesielle og krevende forholdene langs norskekysten. De forstår også at MTBer representerer en kapasitet det er mangel på i NATO-alliansen, og er heller ikke ukjent med at all oppmerksomhet i det maritime miljø i dagens NATO er rettet mot "The Littorals", området som strekker seg fra land til ca 200 nautiske mil fra kysten. Dette er det området MTB-våpenet med den nye Skjold-klasse er designet for å dekke.

Jeg skal legge til enda en dimensjon som politikere forstår. Uten MTBer vil Sjøforsvarets – og dermed vesentlige deler av Norges hurtigbåtkompetanse forsvinne. Norsk industri har ved Skjold igjen demonstrert at den er i stand til å produsere banebrytende teknologi. Og det er ikke slik som enkelte har hevdet at norsk industri bestemmer hva slags fartøyer Norge skal ha. Tvert om er det Forsvarets behov som har skapt Skjold.

Kjell A. Bratli er vpl. kommandørkaptein, redaktør i offisersbladet Pro Patria og tidligere gruppesekretær i Arbeiderpartiets stortingsgruppe.